

Buletin de analiză al Centrului de Cercetări Financiar-Monetare

Nr.12/ iunie 2016

Serie coordonată de:

Prof.univ.dr. Andreea Stoian
Departamentul de Finanțe și CEFIMO
ASE București

Elaborat de:

George Pasmangiu
Stagiar CEFIMO

NOTĂ

Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea informațiilor
în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei

ISSN 2359 – 9014
ISSN-L 2359 – 9014

Centrul de Cercetări Financiar Monetare

Presiunea fiscală efectivă exercitată asupra societăților comerciale și factorii de influență ai acesteia: studiu de caz Marea Britanie

În prezentul buletin, ne-am propus să analizăm factorii de influență ai sarcinii fiscale efective pentru 51 de companii britanice în perioada 2010 - 2015.

Problema presiunii fiscale exercitate asupra companiilor a fost intens studiată de-a lungul timpului în literatura de specialitate, cu scopul final de a găsi un nivel optim de impozitare a firmelor, comparativ cu rata statutară de impunere a țării de pe teritoriul căreia își desfășoară activitățile aceste întreprinderi. Ce mai utilizată modalitate de a măsura presiunea fiscală întâlnită în literatura de specialitate este reprezentată de cota efectivă de impozitare a impozitului pe profit, notat cel mai adesea ca ETR și care reprezintă nivelul total obligațiilor fiscale ale companiilor pentru desfășurarea activității economice.

Prezenta analiză își propune să identifice factorii determinanți ai sarcinii fiscale utilizând regresii multiple pentru date de tip panel pentru 51 de companii britanice din componența indicelui bursier FTSE 100. Datele utilizate sunt preluate din situațiile financiar-contabile ale acestor companii în perioada 2010 - 2015.

Pentru a identifica factorii relevanți care influențează cota efectivă a impozitării, am realizat un sumar al literaturii de specialitate în acest sens. Autori precum Gupta și Newberry (1997), Buijink și Janssen (2000), Richardson și Lannis (2007), Vintilă și Păunescu (2014,2016) au sugerat utilizarea a șase variabile explicative: mărimea companiilor, gradul de îndatorare, intensitatea capitalurilor sau a activelor imobilizate, intensitatea

stocurilor, rata de performanță a activelor și ponderea cifrei de afaceri extrenă și valoarea operațiunilor de pe piețele externe.

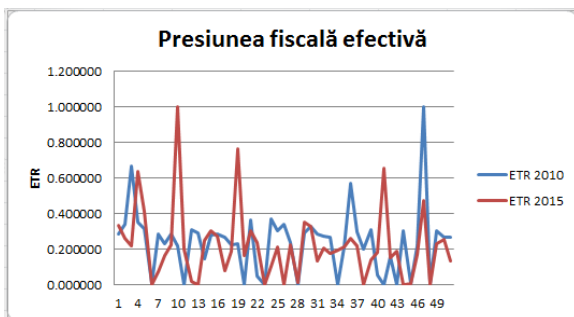
Elementul de noutate introdus în studiul de față este contextul în care s-a realizat cercetarea, și anume reforma fiscală ce a avut loc în Marea Britanie, în anul 2010.

Analiza econometrică realizată are ca scop determinarea efectelor unui număr de factori microeconomici asupra presiunii fiscale efective la două momente distincte: anul 2010 și anul 2015. Eșantionul este de 51 de observații anuale la nivelul fiecărei variabile. Variabila dependentă, presiunea fiscală efectivă corporativă la nivel anual, este calculată, conform metodologiei desprinse din literatura de specialitate și a manualelor economice din sfera fiscalității, ca raport între cheltuielile totale anuale, efectuate cu plata impozitului pe profit și profitul brut. Datele folosite în această analiză sunt extrase din situațiile financiare ale companiilor britanice listate. Variabila dependentă ETR și toate variabilele independente, în afară de cifra de afaceri externă, au fost calculate sau extrase, din baza de date Thomson Reuters Eikon. Datele referitoare la cifra de afaceri externă sunt culese din rapoartele anuale ale companiilor analizate pe durata perioadei de analiză.

Referitor la variabila dependentă, ETR, cheltuielile cu impozitul pe profit luate în considerare reprezintă cheltuielile totale cu impozitul pe profit plătite de către firmă, adică atât cheltuielile curente din anii respectivi, cât și cheltuielile amânate din ani anteriori.

În analiza realizată, am utilizat o singură variabilă reprezentativă pentru presiunea fiscală la 2 momente de timp diferite, cota efectivă de impozitare a profitului pentru anul 2010 și cea pentru anul 2015. Valoarea medie pentru anul 2010 (23,87%) este mai mare decât valoarea medie pentru anul 2015 (21,95%), ceea ce înseamnă că în medie sarcina fiscală suportată de firme se reduce în timp. Acest fapt se poate explica prin măsura introdusă în anul 2010 privind reducerea impozitului pe profit al companiilor (vezi Figura 1).

Figura 1. Presiunea fiscală efectivă

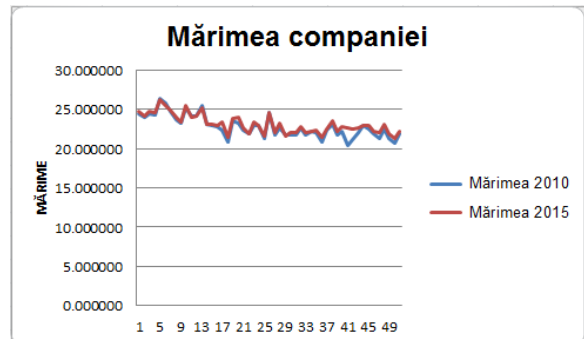
Sursă: Thomson Reuters Eikon

Valoarea logaritmată a activelor totale, notată cu **SIZE**, este variabila potrivită pentru definirea mărimii sau dimensiunea succesului unei firme. Cu cât o firmă are o valoare tot mai mare a activelor, cu atât mai mult se poate presupune că acele active pot genera schimbări mari în veniturile viitoare. Această variabilă a fost aleasă deoarece se presupune a avea implicații majore în realizarea procesului de optimizare fiscală

Variabila reprezentativă pentru mărimea companiei se află într-o corelație negativă, semnificativă statistic pentru un prag de 5% cu cota efectivă de impunere a profitului la nivelul anului 2010, dar relația se schimbă în anul 2015, devenind pozitivă. Reforma fiscală de reducerea a cotei statutare de impozitare a profitului ar fi putut cauza o prăbușire a puterii politice a marilor firme listate. În felul acesta ele nu mai pot efectua o bună planificare fiscală, iar presiunea fiscală efectivă crește. Însă, variabila din anul 2015 nu este semnificativă din punct de vedere statistic,

deci nu putem fi siguri de puterea dependenței sale cu ETR (vezi Figura 2).

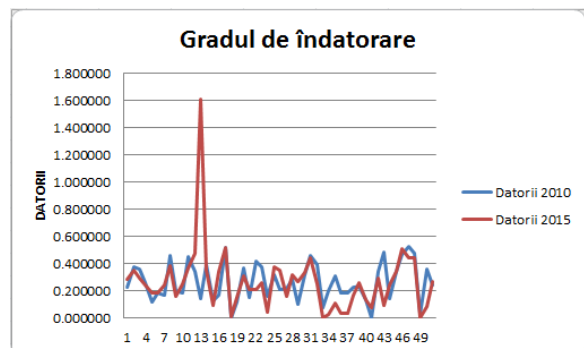
Figura 2. Mărimea companiei

Sursă: Thomson Reuters Eikon

DAT este gradul de îndatorare al companiilor, fără a se face, însă, confuzie cu levierul financiar. Nivelul îndatorării a fost luat în considerare, deoarece structura finanțării determină prezența sau absența anumitor influențe fiscale, spre exemplu cazul deductibilității cheltuielilor cu dobânzile.

Figura 3. Grad de îndatorare

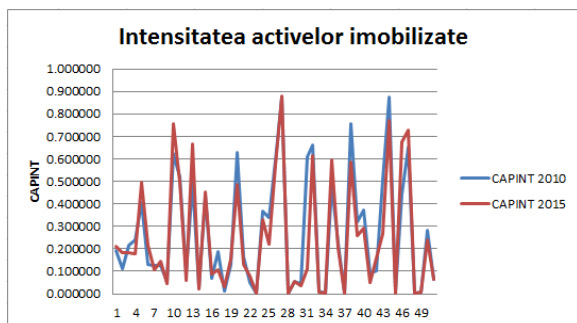

Sursă: Thomson Reuters Eikon

Datoriile au o evoluție pozitivă nesemnificativă statistic în anul 2010 în raport cu variabila dependentă și devine negativă semnificativă pentru un prag de 1% în anul 2015. Înainte de apariția efectelor măsurilor reformei fiscale, firmele îndatorate se confruntau cu probleme în ceea ce privește gestionarea obligațiilor fiscale. Se pare că reforma din 2010 a ajutat ulterior companiile îndatorate de dimensiuni mai mici să-și rezolve problemele legate de optimizarea fiscală (vezi Figura 3).

CAPINT reprezintă intensitatea capitalurilor, de fapt, a activelor imobilizate corporale ce se pot amortiza în timp. Cheltuielile cu amortizarea și cu deprecierea în general sunt și ele deductibile și au astfel un impact asupra profitului supus impozitării, la fel ca și în cazul cheltuielilor deductibile cu dobânzile.

Figura 4. Intensitatea activelor imobilizate

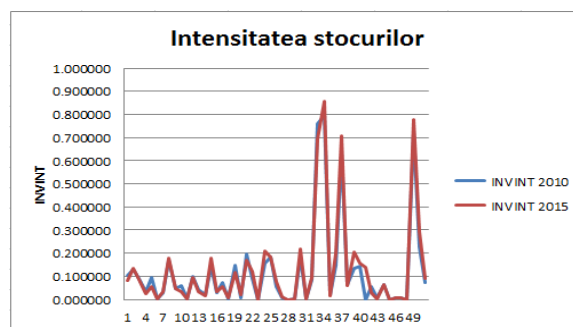

Sursă: Thomson Reuters Eikon

Intensitatea activelor imobilizate este corelată pozitiv cu rata efectivă de impozitare în ambii ani, însă este semnificativă statistic doar pentru anul 2010. Ponderea mare a activelor imobilizate în total activelor pentru firmele din 2010 determină atragerea de impozite locale pe proprietate din cauza faptului că nu există probabil facilități fiscale pentru terenurile, clădirile, vehicule și echipamentele deținute de firme. Pentru anul 2015 nu putem fi siguri, deoarece legătura dintre variabile nu este puternică (vezi Figura 4).

INVINT reprezintă intensitatea stocurilor și nu contribuie la reducerea presiunii fiscale efective, de aceea se presupune de cele mai multe ori că relația acestei variabile cu cota efectivă de impunere este pozitivă.

Figura 5. Intensitatea stocurilor

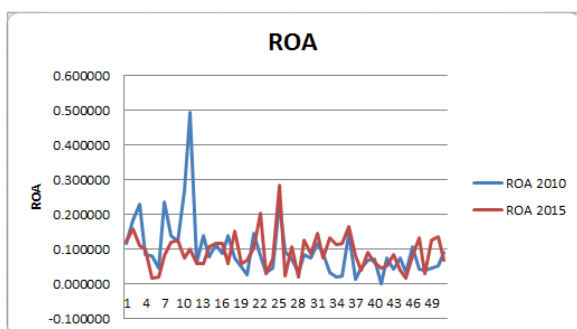
Sursă: Thomson Reuters Eikon

Intensitatea stocurilor este corelată pozitiv cu rata efectivă de impozitare în ambii ani, însă și ea este semnificativă statistic doar pentru anul 2010. Ponderea mare a stocurilor în totalul activelor pentru firmele din 2010 determină atragerea de impozite și taxe pe producție și nu sunt scutite în niciun fel. Pentru 2015, explicația ar putea fi aceeași, dar nu putem avea o certitudine anume (vezi Figura 5).

ROA este rata performanței activelor și reprezintă un factor cheie pentru a descrie capacitatea unei companii de a produce rezultate. O performanță bună ar putea duce la generarea de profituri substanțiale și, prin urmare și la plata unor impozite mai mari, iar acestea sunt ambele componentele cotei efective de impozitare.

ROA este corelată pozitiv în ambii ani cu cota efectivă de impunere, dar nu este semnificativă din punct de vedere statistic. Performanța ridicată a firmelor britanice generează profituri mari, iar la rândul lor acele profituri vor genera impozite totale mai mari decât câștigurile totale (vezi Figura 6).

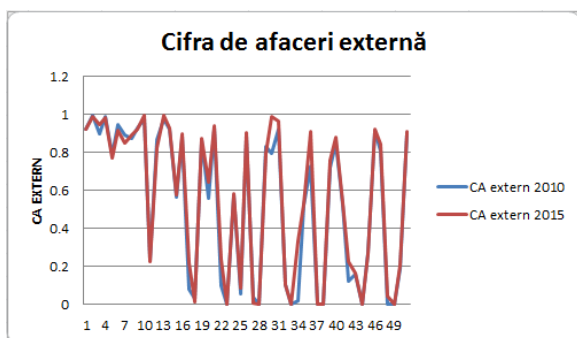
Figura 6. ROA

Sursă: Thomson Reuters Eikon

CIFRA DE AFACERI EXTERNĂ este variabila reprezentativă pentru activitățile operaționale internaționale. Dintre toate variabilele, acesta poate avea un efect de creștere sau de descreștere a gradului efectiv de impozitare a profitului unei companii. Multitudinea de operațiuni externe, desfășurate în state cu diverse regimuri fiscale, cu rate diferite de impozitare generează o rată efectivă de impozitare combinată, care ar putea mai mare sau mică decât rata statutară domestică și chiar diferită de rata efectivă de impozitare domestică, internă. De cele mai multe ori se dovedește a fi mai mare decât rata statutară și rata efectivă domestică.

Figura 7. Cifra de afaceri externă

Sursă: Rapoartele anuale ale companiilor analizate

Cifra de afaceri domestică este corelată pozitiv în ambii ani cu nivelul impozitării efective a tuturor câștigurilor companiilor britanice multinaționale. Relația este semnificativă din punct de vedere statistic la un prag de 1% în anul 2010 și la un prag de 5% în anul 2015. Operațiunile internaționale ale firmelor multinaționale britanice atrag

impozite străine și domestice mai mari decât nivelul total al câștigurilor pe plan mondial în ambele momente de timp (vezi Figura 6).

În urma rulării a celor două modele de regresie econometrică pentru datele din anul 2010 și 2015, înainte și după un regim fiscal de reducere a ratei statutare de impunere a profitului, a 51 de companii britanice listate la bursă, s-au constatat o serie de corelații semnificative și nesemnificative statistic între presiunea fiscală și variabilele de influență alese. Au fost alese doar acele companii din afara sectorului financiar-bancar și care aveau date complete. Dintre cele semnificative, menționăm că mărimea companiei are un impact negativ asupra presiunii fiscale a firmelor în anul 2010, în anul 2015 îndatorarea reduce sarcina fiscală a companiilor, structura activelor determină în anul 2010 o creștere a impozitelor locale proprietăți, performanța nu pare a avea nicio implicație semnificativă, iar cifra de afaceri externă mărește în ambele momente nivelul presiunii fiscale efective datorită influenței externe a afacerilor derulate în țări cu regim fiscal foarte împovăraător.

Bibliografie:

- 1) Buijink, W., Janssen, B., „Determinants of the Variability of Corporate Effective Tax Rates (ETRs) : Evidence for the Netherlands”, MARC Working Paper, 2000, MARC-WP/3/2000-08.
- 2) Devereux, M., P., Griffith, R., „The Taxation of Discrete Investment Choices”, 1999, Revision, The Institute For Fiscal Studies Working Paper Series No. W98/16.
- 3) Gupta, S., Newberry, K., “Determinants of the Variability in Corporate Effective Tax Rates: Evidence from Longitudinal Data”, Journal of International Accounting and Public Policy, 16, 1997, pp. 1-34.
- 4) Nicodème, G., “Comparing Effective Corporate Tax Rates, Frontiers in Finance and Economics”, 2007, Volume 4, Issue 2, pp.102-131.
- 5) Richardson, G., Lanis, R., “Determinants of the variability in corporate effective tax rates and tax reform: Evidence from Australia”, Journal of Accounting and Public Policy, 26, 2007, pp. 689-704.

6) Vintilă, G. and Păunescu R. A. , „Study on the effective corporate tax rate from the perspective of Griffith - Devereux methodology”, Working papers collection ABC-ul LUMII FINANCIARE, ASE , 2014, ISSN -L 2344-1844.

7) Zimmerman, J. , “Taxes and firm size”. *Journal of Accounting and Economics* , 1983, 5 (2), 119–149.